

Zusammenfassungen · Resums · Abstracts

Sarah Bösch (Berlin)

Retòrica al servei de la formació de mites nacionals. Estratègies de textualització i funcions del motiu pirinenc dins *Canigó* de Jacint Verdaguer

A la literatura de recerca sobre un dels textos literaris més coneguts de la Renaixença, l'epopeia en vers *Canigó*, s'indica repetidament la funció simbòlica dels Pirineus, que en el context del naixement d'una consciència nacional durant el segle XIX crea la identitat catalana. A diferència d'aquestes interpretacions del motiu pirinenc, que sorgeixen tan de la dramàtica argumental com també del context de formació de l'obra, la contribució es concentra en l'anàlisi de les estratègies lingüístico-estilístiques de textualització d'aquest complex de motius. Considerant l'implicació semàntica de la metàfora pirinenca a altres obres de l'autor, aquest desenvolupa categories superordinades per les variants retòriques del motiu i mostra les seves funcions textuais immanents.

Sarah Bösch (Berlin)

Rhetoric in the service of the formation of myths. Strategies on textualisation and functions of the Pyrenees in Jacint Verdaguer's *Canigó*

The research literature on one of the most famous literary texts of the Catalan *Renaixença*, the verse epic *Canigó*, repeatedly alludes to the symbolic and identity establishing function of the Pyrenees in the context of the development of the Catalan national consciousness in the 19th century. Unlike the interpretations of the Pyrenees motive, that are based on both the dramatic art of the plot and the context when the work was created, the contribution concentrates on analysing the linguistic-stylistic strategies of textualisation of this motive-complex. Taking into account the semantic implications of the Pyrenees-metaphoric in other works by this author, his aim is to develop superordinated categories for the rhetoric varieties of the motive and to highlight their text inherent functions.

Barbara Borngässer (Dresden)

L'art medieval de l'espai pirinenc i l'autodescobriment de Catalunya

L'art medieval de l'espai pirinenc forma una base elemental de la *identitat catalana*. El fet de descobrir-la i de tractar-la de manera científica es combinava amb glorificació romàntica, acaparament ideològic i comercialització turística. Les campanyes de restauració de l'arquitecte Elies Rogent, les recerques i publicacions del científic i polític Josep Puig i Cadafalch, així com també el destí de molts frescs de nombroses esglésies pobletanes mostren les diferents etapes d'un procés continu. Tot just 30 anys després de la mort de Franco la nació catalana es refereix a altres guanys autòctons recents. El paper cultural dels Pirineus a l'Europa que s'està reorientant, escara s'ha de descriure.

Barbara Borngässer (Dresden)

Medieval art in the Pyrenean area and Catalonia discovering its identity

The medieval art in the Pyrenean area sets an essential grounding for the *identitat catalana*. Its opening up and scientific processing was conjugated with romantic transfiguration, ideological monopolisation and tourist marketing. Elies Rogent's restoration campaigns, the scientist and politician Josep Puig i Cadafalch's research and publications as well as the destiny of frescos from numerous village churches prove the various periods of a continuous process. Almost 30 years after Franco's death the Catalan nation rightly claims other, more recent autochthonous achievements. However, the Pyrenees' cultural role within a Europe that is in the process of redefining itself remains to be written.

Martí Duran (Blanes)

Ein frühes Beispiel für den Einfluss Goethes auf Maragall:
die Gedichte der Reihe *Claror*

In den Gedichten der Reihe *Claror* von Maragall finden sich einige der ersten goethianischen Einflüsse auf die Originaldichtung dieses Autors, denen nur vereinzelte Übersetzungen des Weimarer Dichters vorangehen.

Maragall, der sich aus biographischen Gründen in einer ähnlichen Lage befindet wie Goethe, als er die *Römischen Elegien* schrieb, ahmt den deutschen Autor in vielen Motiven nach. Den Kernpunkt der *Römischen Elegien* versteht Maragall einerseits nicht, andererseits ermöglicht ihm auch seine begrenzte klassische Kultur nicht, das alte Rom als Bühne seiner Liebe für Clara Noble darzustellen. Auf der formalen Ebene benutzt Maragall ebenfalls nur wenige der Ressourcen, die Goethe ihm bot.

Martí Duran (Blanes)

An early example of Goethe's influence on Maragall: the poems
in the series *Claror*

Some of the early goethian influences on the original poetry by Maragall can be found in the poems from his series *Claror*. They are only preceded by a few translations of the poet from Weimar. Maragall, who for biographical reasons finds himself in the same situation as Goethe when he wrote *Roman Elegies*, imitates the German author in many topics. On the one hand, Maragall does not understand the crucial point in *Roman Elegies*, on the other hand, neither does his limited classic culture allow him to stage his love to Clara Noble in the ancient Rome. On the formal level Maragall also only uses very few of the resources that Goethe offered him.

Roger Friedlein (Berlin)

L'espai natural dels Pirineus, un tret d'època per al Modernisme
(Caterina Albert: *Solitud*, 1904–5)

L'espai natural pirinenc es troba al centre d'uns textos paradigmàtics tant de la Renaixença (Verdaguer, Balaguer) com del Modernisme (C. Albert). En la Renaixença, està conjuminat amb l'Edat mitjana catalana per tal de contribuir a la formació de mites històrics nacionals. En el Modernisme, la funcionalitat de la natura es modifica, cosa que es fa palesa en la novel·la pirinenca *Solitud* (1904/5) de Caterina Albert (pseud. Víctor Català). Víctor Català despulla la natura de les seves connotacions històriques. Els Pirineus, contràriament als textos renaixencistes són, ara, designats amb topònims ficticis i serveixen com a exemple d'un espai natural, de cara al qual els humans s'han de situar i amb el qual formen una relació existencial i

individual. Per tant, els Pirineus deixen de ser escenari històric grandios, personificació de la pàtria i espai d'identificació. Es crea el lloc per a l'evolució intraliterària: Víctor Català assigna una nova funció als contes de fada pirinencs, coneguts del *Canigó* verdaguerià, i els posa al servei de l'anàlisi psicològica. La innovació aconseguida per la prosa modernista rau, doncs, en el fet d'enfocar unes dinàmiques humanes individuals, plasmades gràcies a la natura muntanyenca, mentre que la temàtica de la identitat col·lectiva, tan característica de la Renaixença, es resitua en un altre discurs, ara específicament polític i teòric.

Roger Friedlein (Berlin)

The Pyrenees' natural space, a characteristic feature within Modernism
(Caterina Albert: *Solitud*, 1904–5)

The natural space of the Pyrenees can be found at the heart of some paradigmatic texts both from the Renaixença (Verdaguer, Balaguer) and from Modernism (C. Albert). During the Renaixença it is combined with the Catalan Medieval Ages in order to contribute to the formation of historical national myths. In Modernism, nature's functionality is modified, which is demonstrated obviously in the Pyrenean novel *Solitud* (1904/5) by Catarina Albert (pseud. Víctor Català). Víctor Català strips nature of its historical connotations. Unlike the texts from the Renaixença, the Pyrenees are named with fictitious toponyms and they are used as an example for a natural space that humans have to face and with which they share an essential and individual relation. So the Pyrenees cease to present the famous historic scenery, personification of the home country and space of identification. A place of intraliterary evolution is created: Víctor Català assigns a new function to the fairy tales from the Pyrenees – known through the verdaguerian *Canigó* – and she puts them into the service of the psychological analysis. The innovation that has been achieved by the modernist prose is due to the fact that human individual dynamics – created thanks to the mountainous nature – have been tackled, while the collective identity topic, that was so characteristic during the Renaixença, is resituated within another discourse, nowadays particularly political and theoretical.

Marc-Olivier Hinzelin (Konstanz)

Comparació de la posició dels pronoms objecte en textos occitans
i catalans primerencs

El punt clau del treball consisteix en la comparació de la posició dels pronoms objecte clítics en relació amb el verb finit, en les dues llengües dels Pirineus orientals, el català i l'occità. La posició dels pronoms febles en relació amb el verb finit en l'occità antic i en el català antic mostra diferències interessants, comparada amb les varietats modernes d'aquestes llengües i amb el francès antic. Ambdues llengües permeten la posició dels pronoms objecte directament després del verb finit en la frase principal no marcada, igual que el portuguès europeu contemporani. En canvi al francès antic, aquesta regla s'aplica independentment de les construccions «verb primer» amb el verb a la posició principal absoluta (anomenada «regla de Tobler-Mussafia»), on totes les llengües romàniques medievals posen el pronom al final.

Marc-Olivier Hinzelin (Konstanz)

Comparing the position of object pronouns in early Occitan
and Catalan texts

The article stresses mainly the comparison of the position of the clitic object pronouns with respect to finite verbs in two languages from the (Eastern) Pyrenees, Catalan and Occitan. The position of the weak pronoun in relation to the finite verb in Old Occitan and Old Catalan shows interesting differences to the modern varieties of these languages and to Old French. Both languages allow, like contemporary European Portuguese, the positioning of the object pronoun directly after the finite verb in unmarked main sentences. Unlike in Old French this applies irrespective of verb-first-constructions with the verb in the absolute front position (so-called Tobler-Mussafia Law), where in all medieval Romance languages a postposition occurs.

Nikolas Jaspert (Erlangen)

La recerca medievalista alemanya i Catalunya:
història, temes principals, resultats

L'article –un estat de la qüestió sobre el medievalisme alemany i Catalunya– segueix quatre objectius: Primerament, exposa els diferents nivells de contacte –diplomàtic, econòmic, cultural– entre Catalunya i Alemanya durant l'edat mitjana. Una segona part ofereix una panoràmica de les historiadors i historiadors de parla alemanya que s'han dedicat a l'estudi de la història catalana medieval des de mitjans del segle XIX fins al present. El tercer apartat es un intent de sistematitzar els camps de recerca més afavorits per part de la recerca alemanya, senyalant al mateix temps els temes poc tractats. Finalment es pregunta per les tradicions i innovacions que caracteritzen les aportacions més recents. Una àmplia bibliografia conclou l'article.

Nikolas Jaspert (Erlangen)

Medieval research in the German-speaking countries and Catalonia:
History, main topics, and results

The article presents a report on German medieval research on Catalonia in four steps: first, the different levels of contacts between Catalonia and Germany in medieval times – i.e. diplomatic, economic, and cultural contacts – are described. The second part of the article gives an overview of the German-speaking medievalists who have dedicated their research to the Catalan medieval history between the mid-19th century and the present. The third part of the contribution intends to systematically describe the areas of research most popular among the German scholars of Catalanian medieval history, naming at the same time some subjects that remained less well studied. Finally, the more recent contributions are evaluated according to the traditions they pursue, and the innovations that they introduce. An extensive bibliography completes the article.

Carsten Sinner (Berlin)

Les llengües i el contacte lingüístic a Andorra: una visió general

El desenvolupament de la situació lingüística andorrana es pot explicar en gran part pels moviments migratoris entre Andorra i les àrees lingüístiques veïnes, resp. es pot considerar en un context causal; el contacte lingüístic i cultural ha estat gairebé des del principi una constant a la vida dels andorrans. L'estructuració de les àrees lingüístiques a l'espai pirinenc s'ha de considerar dins del context dels contactes lingüístics i culturals, i també dins del canvi accelerat de la societat andorrana causada per la mobilitat que augmentà durant els segles XIX i sobre tot XX. Cal considerar especialment la importància del turisme i en aquest context el paper dels migrants laborals per la formació del «futur lingüístic» d'Andorra. A més, cal considerar amb més atenció el paper del migrants franco- i castellanoparlants, en particular el dels migrants laborals portuguesos que tenen una importància fins ara subestimada pel futur lingüístic d'Andorra.

Carsten Sinner (Berlin)

Languages and language contact in Andorra: an overview

The development of the linguistic situation of Andorra is mainly due to migration between Andorra and the neighbouring speech areas; practically from the outset, linguistic and cultural contact has been a constant in the life of the people from Andorra. The spreading of the language area in the Pyrenees has to be considered in the context both of the linguistic and cultural contacts and the accelerated change of the Andorran society during the 19th and especially the 20th centuries due to growing mobility. Special attention should be attached to the importance of the tourism branch and, in this context, to the role of the migrant labourers for the development of Andorra's linguistic future. The role of the French- and Spanish-speaking migrants, yet especially the Portuguese migrant labourers, whose influence on the formation of Andorra's linguistic future has been underestimated so far, should be taken more strongly into account.

Jordi Suïls Subirà (Lleida)

Die Pyrenäen und die Konstruktion einer nationalen Identität: Die gaskognische Literatur zu Beginn des 20. Jahrhunderts und ihre Beziehung zum katalanischsprachigen Raum (Camelat, Sarrieu, Condò)

Im ersten Drittel des 20. Jahrhunderts trifft im okzitanischen Sprachraum die stärkste (und, in vielerlei Hinsicht, endgültige) Welle der Sprachsubstitution zugunsten des Französischen zeitlich mit der Entwicklung eines okzitanistischen kulturellen Bewusstseins zusammen, das auf den Beziehungen zwischen der katalanischen *Renaixença* und dem okzitanischen *Fèlibrige*, welche seit Mitte des vorangegangenen Jahrhunderts bestehen, aufbaut. In diesem Zusammenhang hat das Beispiel von Mistral und seinen Kontakten beispielsweise zu Verdaguer in der Forschung Beachtung gefunden.

Weniger bekannt sind dagegen die gaskognischen Ausläufer dieses literarischen Beziehungsgefüges geblieben. Zu diesem Zeitpunkt nämlich entsteht das Werk von Miquèu de Camelat (geboren in Arrens, einem Bergsdorf in der Bigorre), der vor allem als Autor von *Belina*, einer pyrenäischen Version der mistralschen *Mireia*, bekannt ist. Mit sehr viel explizitem ideologischem Tenor veröffentlicht Camelat 1920 *Mort e viva*, ein Werk, das uns offenkundig als das große epische Pyrenäengedicht entgegentritt, deutlich von Verdaguer beeinflusst und mit den wichtigen Ereignissen im Mittelpunkt, welche – so der Autor – das Sein oder Nichtsein der gaskognischen Nation bestimmten und bestimmen. Der Vergleich Camelats mit seinen Zeitgenossen, namentlich mit Gaskognern wie dem aus Luchon stammenden Bernat Sarrieu und dem Aranesen Jusèp Condò, verdeutlicht uns, wie derselbe kulturelle Raum (sofern man von kultureller Kontinuität im gesamten Pyrenäenraum ausgeht, zumindest was die Interaktionsformen zwischen Mensch und Gebirge betrifft) in ganz verschiedener Weise von den Gaskognern und Katalanen wahrgenommen und – in Abhängigkeit von den jeweiligen historischen Rahmenbedingungen – literarisch umgesetzt wurde.

Jordi Suïls Subirà (Lleida)

The Pyrenees and the construction of a national identity:
The Gascon literature at the beginning of the 20th century and its relation
to the Catalan area (Camelat, Sarrieu, Condò)

From the beginning of the 20th century to approximately the 1940s the strongest (and, in many ways, the definitive) tide of linguistic substitution in favour of the French language reaches the Occitan speech area at the same time as an Occitan cultural consciousness develops, which comes from the relationship between the Catalan *Renaixença* and the Occitan *Félibrige* movements, both going back to the middle of the previous century. In this context, the case of Mistral and his contacts to e.g. Verdaguer have attracted researcher's interest.

The Gascony extensions of this literary correlation are however less reputed. At that point Miquèu de Camelat writes his work. Born in Arrens, a small village in the Bigorre mountains, he is well known as author of *Belina*, a Pyrenean version of Mistral's *Mireia*. With far more explicit ideologic aspects, Camelat publishes in 1920 *Mort e viva*, a piece that presents itself evidently as the big epic poem from the Gascony Pyrenees, obviously inspired by Verdaguer and concentrating on the important events that – according to the author – determined and still determine the existence or non-existence of the Gascon nation. The comparison of Camelat with his contemporaries, especially with Gascons like Bernat Sarrieu from Luchon and with the Aranese Jusèp Condò, shows us how the same cultural space (provided that we assume a cultural continuity in the whole of the Pyrenean area, at least concerning forms of interaction between man and mountain) was conceived in a total different manner by the Gascons and the Catalans and – depending on the various historic conditions – was transformed differently into literature.